

С Т А Н О В И Щ Е

от проф. дин Вера Бонева – Университет по библиотекознание и
информационни технологии,

относно

процедура за избор на **професор**, обявена в „Държавен вестник“ №100 от
16.12.2022 в професионално направление 2.4. Религия и теология
(Въведение в църковната история с История на Българската православна
църква); кандидат – доц. д-р Павел Николов Павлов

Обзор на изследователската дейност и научните резултати на кандидата

Доц. д-р Павел Николов Павлов е единствен кандидат за обявеното по надлежния ред щатно място за професор в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“. След назначаването ми за член на научното жури получих всички необходими документи по конкурса. Те свидетелстват, че кандидатът покрива минималните национални изисквания за длъжността. Запознах се с документите и текстовете декларирам, че не съм констатирала нарушаване на действащата правна рамка и на академичната етика.

Доц. д-р Павел Павлов е щатен преподавател в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ от 1998 г. до момента. Той е реализирал успешна специализация в Аристотеловия университет в Солун и е ангажиран с преподаването на основни учебни дисциплини от цикъла на Църковната история. В добавя към преподавателските си отговорности кандидатът работи и за популяризацията на православно културно наследство на България и на Балканския полуостров. Той е автор на 91 академични текста, публикувани на български, сръбски, немски и английски езици. Автор и съавтор е на шест книги; две от тях са учебници, което е необходимо условие за участие в конкурса.

Доц. д-р Павлов се включва активно в научни конференции по богословски въпроси и в национални събития, свързани с православната традиция. Като богослов, университетски преподавател и публична фигура, той разполага с висок авторитет в академичните среди и в православната общност. Научната му продукция е представена и в НАЦИД – в базата данни на хабилитирани преподаватели с наукометрични показатели.

Оценка на научните и практически резултати от академичната дейност на кандидата, представени в настоящата процедура

Кандидатът е депозирал една монография, три студии и 17 статии за участие в конкурса за професор. Тези текстове са публикувани в авторитетни научни книги и списания след предварително рецензиране. Те са регистрирани в националната библиографска база от данни COBISS. Тук е уместно до се подчертае, че споменатите публикации не са използвани при предходни академични процедури за кариерното израстване на кандидата.

Статиите и студиите на доц. Павлов покриват три проблемни полета: 1) теоретични проблеми на теологията; 2) исторически събития и фигури на българската православна традиция; 3) история на православната теология в България. Въпреки разнообразната тематика, всички изследвания на автора са обединени около важен стожер – респекта пред Свещеното писание и Свещеното предание. Друга обща особеност е надеждността на изворите, върху които се правят реконструкции и заключения. Забележителен е и уважението на учения спрямо творческите приноси на предходните изследователи.

Теоретичните трудове засягат ключовия въпрос за ролята на църквата за опазването на християнската традиция. Тези статии представят убедителни аргументи за необходимостта от дистанциране на църквата от политиката, при категорично поддържане на етични позиции, ангажирани с актуалните публични и социални теми. Отлично мотивирани са авторските

тези на кандидата за значимата роля на висшето образование по теология за поддържане на кадровия потенциал на православната църква на високо ниво. Д-р Павлов счита църквата за изконен пазител на християнските ценности и подчертава необходимостта от осигуряване на приемственост между поколенията на основата по-скоро на етичните ценности, отколкото с посредничеството на гражданските институции и норми.

Значими приноси са налични и в статиите на доц. Павлов, отнасящи се до *ключови фигури от историческото развитие на Българската православна църква*. В тях се съдържат прецизни описания на дейността на св. Климент Охридски, св. княз Борис, св. Григорий Палама и други средновековни църковници, осмислена в логиката на техните епохи. Локализацията на диоцеза на архиепископ Методий в Панония е реализирана с прецизно внимание към детайла. Църковните дела на митрополит Борис Неврокопски и на екзарх Антим Първи Български са представени в логиката на монолитните им личности, оказали силно въздействие върху поколения техни светски и църковни последователи.

Доц. Павлов е представил и *монография*, която притежава всички качества на хабилитационен труд. Тя е озаглавена „Учителят Ганчо Велев Ганчев (1921-1998) или за занаята на богослова историк“ и е отпечатана в Университетско издателство „Св. Климент Охридски“. Книгата е в общ обем от 288 стр. Снабдена е с прецизен научен апарат, включващ 231 бележки под линия.

Монографията повествува върху биографията и творческата дейност на богослова историк Ганчо Велев. Тя е базирана върху продължителна работа с личния архив на педагога. В главата, озаглавена „Харизмата“, са очертани измеренията на уникалното въздействие на Ганчо Велев върху неговите ученици, произтичащо от личните му качества и от специфичните му методи на работа. Авторът е осъществил задълбочен анализ на Ганчо-Велевата

методология, включваща работа с първични извори и осмисляне на теми и контексти, които не са типични за доминиращата атеистична среда в българското общество от 50-те до 80-те години на ХХ век. Аз-разказът при редица реконструкции скъсява дистанцията между обект и автор на изследването. Този подход обаче леко субективизира текста, което не е много приемливо за научна монография.

В заключението на книгата се съдържа допълнителна информация за фигурата на Ганчо Велев и за неговата роля за формирането на няколко генерации църковници в трудния за православието в страната период на държавния социализъм. Основното послание на монографията е, че личност, която е отдадена на почтено служене и на акуратна наука винаги оставя трайни следи във времето. Изследователят засяга и важните теми за междупоколенческата приемственост и за културната памет.

Монографията включва и приложен раздел, който демонстрира цялостно разбиране на архива на Ганчо Велев и дава практически принос за неговото организиране и опазване. Авторът щателно описва 69 папки и 2 архивни кутии, които съдържат ръкописи, писма, снимки и други документи. Според действащите стандарти в описанието на досиетата трябва да се посочи и броя на листовите, както и да бъдат дадени сведения дали документът е ръкописен или печатен. В приложната част е публикувана кратка автобиография на Ганчо Велев с дата 4 декември 1947 г., както и кратък обзор върху развитието на Пловдивската семинария, което съдържа данни от „първа ръка“ по темата. В книгата са намерили място и някои юбилейни, надгробни и други текстове на Ганчо Велев. Като резултат, обектът на историко-богословския наратив „заговорва“ със своя автентичен език и стил, което подсилва и обогатява и аналитичната част на изследването. В допълнение, 29 илюстрации, изцяло извлечени от архива на Ганчо Велев, допълват по убедителен начин биографичните и аналитични

части на монографията. Книгата включва детайлна библиография, както и индекс на географските и лични имена.

Поради факта, че процедурата се отнася до длъжността *професор*, бих искала да открия още няколко академични постижения на кандидата. Доц. Павлов е научен ръководител на трима успешно защитили дисертация докторанти и на 38 студенти от магистърска степен, разработвали при него магистърски тези. То е ръководил един международен и четири национални научни проекта. Главен редактор е на едно научно списание и на девет книги – монографии и сборници със студии и статии. Той е организатор и/или ръководител на няколко научни конференции по въпроси на богословието и историята на православната църква. Като преподавател е ангажиран във висока степен във воденето на задължителни учебни дисциплини, с които е подсигурено и щатното място за конкурса. Доц. Павлов е ръководител на три магистърски програми и в момента заема изборната длъжност заместник-декан на Богословския факултет.

Заклучение

В логиката на открояващия се публичен профил на кандидата, както и на основание на неговата преподавателска и изследователска дейност, в която той е постигнал значими резултати, може с категоричност да се твърди, че доц. д-р Павел Павлов е *утвърден учен*. По тази причина, искрено и мотивирано подкрепям кандидатурата му за професор по 2.4. Религия и теология, като гласувам ЗА избора му. Убедено предлагам уважаемият факултетски съвет да одобри кандидатурата на доц. д-р Павел Павлов за професор в Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“.

София, 9 март 2023

проф. дин Вера Бонева